Kubilai Han Döneminde Moğol-Japon İlişkilerine Dair Japonca Kaynaklar Hakkında¹

About Japanese Resources on Mongol-Japan Relations During the Khublai Khan Period

Emin Kırkıl* - Huriye Şen**

Abstract: The khanate, which passed to Ögeday lineage with Ögeday Khan's accession after the death of the Mongolian Emperor Genghis Khan, later passed to Tuluy lineage with Mengü's accession. After Mengü, Khublai, who sat on the khanate throne, shifted the empire's expansion area to the territory of South China. The historical background of the Far East expedition that would have taken place during the Khublai period was formed. Khublai Khan demanded that Japan, which was part of the plan to seize South China, be subject to him, but upon his failure, he decided to attack Japan, and thus, he became the first leader to invade Japan. Two major attacks took place in 1274 and 1281 for the dependence of Japan, which was part of the expansion strategy. Although they failed, the two attacks had serious impacts on the two countries. With two unsuccessful attempts at invasion in 1274 and 1281, the Mongol progress came to an end and the Eastern border of the nation, which dominated a large geography, was formed. The studies on the Mongolian period in Turkey generally encompass Ilkhanid and Golden Horde Empire. However, there are many works in the libraries of Far East and Western countries, especially Japan, on the Mongolian-Japanese relation that are not placed emphasis on in Turkey. Some of works are specific to this subject and some of them are written as a chapter in the works that tell about XIII. century Japan or Mongolian history. The current study discusses Japanese resources about Mongolian-Japanese relations during the Kublai Khan period. Japanese resources (in this study) are "Azuma Kagami" the historical chronicle of the period, "Kamakura Ibun", collection of the historical material of the Kamakura period, "Moko Shurai Ekotoba (Mongol Invasions Scroll)", which describes the attacks of Mongols on Japan and some works written about Mongolian-Japanese relations.

Structured Abstract: Having left their mark on 13th century, the Mongolian Empire established by Genghis Khan dominated the vast geography with the lands it seized and the policy of its expansion. The Khanate,

¹ Bu çalışma, 11. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulan fakat yayınlanmayan bildirinin genişletilmiş halidir.

*Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı

Assistant Prof. Dr., Manisa Celal Bayar University, History Department, General Turkish History

ORCID 0000-0002-9753-2120

eminkirkil@hotmail.com

** Dr. (Kurumda çalışmıyor)

Dr. (Doesn't working)

ORCID 0000-0001-7032-624X

huriyese18@hotmail.com

Cite as/ Atıf: Kırkıl, E. & Şen, H. (2020). Kubilai Han döneminde Moğol-Japon ilişkilerine dair Japonca kaynaklar hakkında, *Turkish Studies - History*, 15(1), 317-329. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40483>

Received/Geliş: 09 January/Ocak 2020

Checked by plagiarism software

Accepted/Kabul: 15 March/Mart 2020

Published/Yayın: 24 March/Mart 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

CC BY-NC 4.0

which passed to Ögeday lineage with Ögeday Khan's accession after the death Mongolian Emperor Genghis Khan, later passed to Tuluy lineage with Mengü's accession. After Mengü, Khublai, who sat on the khanate throne shifted the empire's expansion area to the territory of South China. North China was invaded in the time of Ögeday, but despite attempts, he didn't capture South China, which had fertile lands and commercial development. Although Mengü Khan tried to capture the South China, which had a natural geographical protection, but he was not successful.

After Mengü, Khublai sat on the khanate throne and shifted the empire's expansion area. Subsequently, Khublai's activities were based on seizing the Far East. He acted to invade the Southern China, which his ancestors wanted to seize, and as part of the plan, he wanted Japan to subject to him in order to cut the commercial affairs between Japan and Southern China. As diplomatic attempts gave no results, war had been ineluctable. There were two invasion attempts on Japan in 1274 and 1281 but they were abortive. Though the Mongolian-Japan affairs had been for a short time, they were important for the Mongolian and Japanese with the results they brought about and with the first-time experienced facts. The Japanese had the first invasion experiences with these two attempts which they would have faced few throughout their history, and upon repelling these attacks by the aid of a typhoon, they attributed sacredness to themselves believing that God protected them. Upon these two abortive attempts, the Mongolian move through the East came to an end and the Eastern borders were drawn.

Having had mark on the 13th century, the effects of the Mongolians' facing Japan, though not sharing any frontiers, the defeat that they had and the attacks that they made were important for both countries. Studies on Mongolians in our country generally encompass Ilkhanids and Golden Horde Empire. However, there are not enough studies on the Mongolians' existence in China and their activities on the Far East. On the other hand, there are numerous works in the libraries on the Far Eastern countries, chiefly Japan and Western countries. Among the sources that we mentioned in our study, *Azuma Kagami*, one of the chronicles of the period; *Kamakura Ibun*, which includes historical documents of the period, and *Moko Shurai Ekotoba*, in which the war is elaborately depicted with pictures set the basis of the further studies on Mongolian-Japanese affairs. "*Azuma Kagami*" is a historical work about ancient Japan. The author's name is unknown. It is a detailed work in 52 chapters. It is important for research into Kamakura period. Kamakura period is the period between 1185-1333 in the history of Japan. The period was named for the city where Minamoto Yoritomo set up his military government known as "Kamakura Shogunate". "Kamakura Ibun" or "Kamakura Documents" is a collection of antique texts from Kamakura period. It was published by Rizo Takeuchi. "Moko Shurai Ekotoba" or "The Mongol Invasions Scroll" was commissioned in 1293 by Takezaki Suenaga, a warrior who had fought in both Mongol invasions. It describes the attacks of Mongols on Japan. It was drawn with the narration of Takezaki Suenaga and the text sections were added, and he then presented it to Kamakura Bakufu. The English interpretations of *Moko Shurai Ekotoba* and of the documents of *Kamakura Ibun*, which describes the Mongolian-Japanese affairs, are expected to help researchers for further studies.

There are many scrutinizing works on Mongolian-Japan affairs. Some of scrutinizing works are;

- Shoji Kawazoe, *蒙古襲来研究史論* (*Moko Shurai Kenkyu Shiron*), *元寇防塁編年史料* (*Genkoberui Hennen Shiryou*).
- Kazuhiko Sato- Sakae Taniguchi, *吾妻鏡事典* (*Azuma Kagami Jiten*).
- Masatoshi Kitaoka, *蒙古襲来の真実* (*Mouko Shuurai no Shinjitsu*).
- Masaki Tanaka, *元寇物語* (*Genko Monogatari*).
- Hattori Hideo, *蒙古襲来と神風* (*Mokou Shuurai to Kamikaze*).

Along with the detached-works, works that mention these in only one chapter or under a simple title are also helpful. Moreover, articles are also useful sources. The purpose of this article is to introduce the Japanese resources on Mongolian-Japan relations during the Khublai period. In this regard, it is expected that this article will contribute to the researchers interested in Mongolian-Japan relations.

Keywords: History, Khublai, Mongol, Yuan, Japan, Azumakagami, Kamakura

Öz: Moğol İmparatoru Cengiz Han'ın ölümünden sonra Ögeday'ın han olmasıyla Ögeday'ın soyuna geçen hanlık, Mengü'nün tahta çıkmasıyla Tuluy soyuna geçmiştir. Mengü'den sonra hanlık tahtına oturan Kubilay

imparatorluğun yayılma sahasını Güney Çin topraklarına kaydırmıştır. Kubilay döneminde gerçekleşecek Uzakdoğu faaliyetlerinin tarihi zemini oluşmuştur. Kubilay Han Güney Çin'i ele geçirme planının bir parçası olan Japonya'nın tabiiyetini istemiş, isteği gerçekleşmeyince Japonya'ya saldırmaya karar vermiş, böylece Japonya'yı işgal etmek isteyen ilk Asyalı lider olmuştur. Yayılma stratejisinin bir parçası olan Japonya'nın tabiiyeti için 1274 ve 1281 yıllarında iki önemli saldırı gerçekleşmiştir. Başarısızlıkla sonuçlanmalarına rağmen iki saldırı iki ülkeye ciddi etkiler bırakmıştır. 1274 ve 1281 yıllarındaki başarısız iki istila girişimiyle Moğol ilerleyişi durmuş ve büyük bir coğrafyaya hâkim olan milletin doğu sınırı belirlenmiştir.

Ülkemizde Moğol dönemine ait çalışmalar genellikle İlhanlılar ve Altın Orda Devletini kapsamaktadır. Ancak ülkemizde üzerinde durulmayan Moğol-Japon ilişkileri konusunda başta Japonya olmak üzere Uzakdoğu ve Batılı ülkelerinin kütüphanelerinde pek çok eser bulunmaktadır. Eserlerin bir kısmı bu konuya özgü, bir kısmı XIII. yüzyıl Japonya ya da Moğol tarihini anlatan eserlerde bir bölüm halinde yazılmıştır. Çalışmamızda Kubilay Han döneminde Moğol-Japon ilişkilerini konu edinen Japonca kaynaklardan bahsedilmektedir. Bu çalışmada ele alınan Japonca kaynaklar dönemin tarihi kroniği olan "Azuma Kagami", Kamakura döneminin tarihi belgelerinin toplandığı "Kamakura İbun", Moğolların Japonya'ya saldırılarının resimlerle anlatıldığı "Moko Shurai Ekotoba" ve Moğol-Japon ilişkileri ile ilgili yazılmış eserlerdir.

Anahtar kelimeler: Tarih, Kubilay, Moğol, Yuan, Japonya, Azumakagami, Kamakura

Giriş

Cengiz Han'ın önderliğinde Moğol İmparatorluğu altında birleşip yaşadıkları dönem ve coğrafyada kendilerinden oldukça söz ettiren Moğollar, ele geçirdikleri topraklar ile birlikte geniş bir alana yayılmışlardır. Ölmeden önce ülke topraklarını dört oğlu arasında paylaştıran Cengiz Han, kendinden sonra Han olarak Ögeday'ı seçtiğini vasiyet ederek kendinden sonraki taht kavgalarını engellemiştir. Ancak veraset meselesinin kesin bir kurala bağlanmaması Ögeday'ın ölümünden sonra taht mücadelelerine neden olmuştur. Cengiz Han'dan sonra Ögeday'ın han olmasıyla Ögeday soyunda bulunan kağanlık makamı, 1251 yılında toplanan kurultayda Mengü'nün han ilan edilmesiyle Tuluyoğullarına geçmiştir (Fazlullah, 2013: 13). Askeri faaliyetlere hız veren Mengü Han kardeşi Hülagü'yü İran üzerine gönderirken diğer kardeşi Kubilay'ı Çin'e görevlendirmiştir (Rossabi, 2015: 20-22). Kubilay'ın Çin'e gönderilmesiyle Yuan Hanedanı'nın temelleri atılmıştır.

Mengü Han'ın ölümü üzerine Tuluyoğulları arasında taht mücadelesi yaşanmıştır. Hülagü uzak bir coğrafyada olması nedeniyle iktidar mücadelesine girmezken Çin'e gönderilen Kubilay ve Mengü sefere çıktığında ata topraklarında yerine vekil olarak bıraktığı kardeşi Arık Böke arasında şiddetli bir mücadele yaşanmıştır (Grousset, 2014: 321). Kubilay ve Arık Böke farklı yerlerde topladıkları iki ayrı kurultayda kendilerini Büyük Han ilan etmişlerdir. Kubilay'a göre daha fazla destekçiye sahip olmasına rağmen Arık Böke hanlık mücadelesini kaybetmiştir (Kemaloğlu, 2017: 46). Büyük bir imparatorluğun hükümdarı olan Kubilay, Çin'de tahta çıkan sülalenin kendine yeni bir isim vermesi geleneğine (d'Ohsson, 2008: 230) uyararak, Çin'i önceki Çin hanedanlarının varisi olarak yönetmek istediği için (Nicolle ve Hook, 1990: 53) 1271 yılında yayınladığı emirle hanedan adını "Yuan" olarak belirlemiştir (Gaohua, 2015: 20).

Büyük Han olan ve hanedanına Yuan adını vererek hükümdarlığını devam ettiren Kubilay Çin'i tek bir yönetim altında birleştirip Çin imparatoru olmak için Güney Song'u ele geçirmeyi hedeflemiştir. Coğrafi şartları gereği Güney Song'un ele geçirilmesi zor olduğundan sefer planının dikkatli hazırlanması gerekmiştir. Güney Song'un ticaret ortakları ile ilişkisinin kesilerek ekonomik olarak sıkıntıya düşürülmesi planlanmış, bu nedenle en büyük ticaret ortaklarından biri olan Japonya Kubilay'ın hedefi olmuştur (Küçükyalçın, 2013: 97). Kubilay diplomatik temaslar kurup Çin'de kurduğu hanedanın varlığını anlatmak ve yeni han olarak kendine tabiiyetlerini sunmaya davet etmek için Japon imparatoruna verilmek üzere yazdığı mektupla birlikte elçilerini Japonya'ya göndermiştir (Çandarlıoğlu, 1982: 200)². Kubilay'ın Japonya'ya gönderdiği mektupta yer alan "Japon kralı" ve "küçük ülke" ifadeleri Japonlar tarafından saygısızlık ve hakaret olarak

² Hsih Yuan Shih (Yeni Moğol Tarihi)'in 250. Cildinin Japonya kısmından aktarılmıştır.

algılanmış, diplomatik girişimler cevapsız bırakılınca Japonya üzerine bir sefer düzenlenmesi kaçınılmaz olmuştur (Shuho ve Verschuer, 2002: 428; Kawazoe, 1977: 23-28)³. İlk 1274 yılında gerçekleştirilen Yuan-Japon savaşı Kubilay'ın birliklerinin yenilgisiyle sonuçlanmış ise de Kubilay vazgeçmemiştir. Kendisine karşı başlatılan isyanları bastırıp Güney Song'un istilasını tamamlayan Kubilay 1281 yılında ikinci kez Japonya'ya saldırmaya karar verdi. İkinci kez sefer düzenlenmeden önce ilk saldırı öncesinde olduğu gibi elçi göndererek diplomatik ilişkiler kurulmak istenmiş yine girişimler cevapsız bırakılmıştır (Adams, 2009: 75). Geçen 7 yıllık süre de Japonya ciddi savunma önlemleri alırken Kubilay Güney Song ile mücadele etmiş, bir yandan da Japonya için hazırlık yapmıştır. 1281 yılında gerçekleşen ikinci Yuan-Japon savaşı, Yuan ordusunun Japon kıyılarında ciddi bir direnişle karşılaşması, yeterli ikmal yapılamaması ve hava koşulları nedeniyle yine başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Rossabi, 2015: 202-206). 1274 ve 1281 yılında gerçekleşen Yuan-Japon mücadeleleri başarısızlıkla sonuçlanmasına rağmen her iki taraf içinde oldukça önemli sonuçlar doğurmuştur. Japonya, ada ülkesi olmanın verdiği avantajla tarihi boyunca sayılı saldırıya uğramıştır. Kubilay'ın bu iki seferi bu sayılı saldırılar arasında yer almaktadır.

Ancak ülkemizde Moğollara dair yapılan çalışmalara bakıldığında bunların Cengiz Han, İlhanlılar ve Altınorda konuları ile sınırlı kaldığı görülmektedir. Çin topraklarındaki Moğolların varlığı ve Uzakdoğu'da gerçekleştirdiği faaliyetleri hakkında yeterli bilgi mevcut değildir. Savaşın gerçekleştiği Hakata bölgesi, savaşın denizde gerçekleştiği Takashima Adası açıkları gerek su altı araştırmacıları gerek Japon tarihçiler için açık hava müzesi gibidir. Moğol-Japon ilişkilerinin aydınlatılmasında Japonca eserler büyük bir öneme sahiptir. Döneme ait kronikler ve savaşı konu edinen parşömenlerin yanı sıra tetkik eserler araştırmacılara yardımcı olacaktır. Öncelikle dönemin önemli kroniklerinden olan Azuma Kagami ve Kamakura Ibun, sonrasında savaşa katılmış komutan olan Takezaki Suenaga'nın savaşı çizdirdiği Moko Shurai Ekotoba, son olarak da kaleme alınmış tetkik eserlerden örnekler verilerek Kubilay dönemindeki Moğol-Japon ilişkilerine dair Japonca kaynaklar hakkında bilgi verilecektir.

A- Kaynak Eserler

1- Azuma Kagami (吾妻鏡)

“Azuma Kagami” Japonya’da ortaçağ yönetim tarihi araştırmalarına göre Kamakura döneminin önemli tarihi kayıtlarından biri olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle orta çağa dair yapılan araştırmalarda kullanılan ilk kaynaklardan biridir. “Azuma Kagami” sadece siyasi tarihi anlatan bir kaynak olmayıp dönemin sosyal ve düşünce tarihi ile ilgili de bilgi vermektedir (Sato ve Taniguchi, 2007: 1). Japonya tarihi hakkında önemli bir kaynak olan “Azuma Kagami” Kan’ei döneminde (1624-30) Japonya’da bastırılmıştır. İsmindeki “Azuma” diye okunan ilk iki karakter Japonca’da “doğu” anlamına gelmektedir. Genel olarak Japonya’nın Kanto bölgesini veya Bakufu’nun Kyoto’nun dışındaki yerini spesifik olarak belirtmektedir. İsmindeki “Kagami” diye okunan son karakter ise “ayna” anlamına gelmektedir. Bu nedenle “Azuma Kagami” diğer dillere “Doğu’nun Aynası” olarak çevrilmiştir. Kim tarafından yazıldığı bilinmeyen “Azuma Kagami”, Kamakura Bakufu’nun bir yetkilisi tarafından derlenmiştir. 1180 - 1266 yıllarını kapsayan Japon kroniğidir. Minamoto Yoritomo’nun ordusunun yükselişinden Prens Munetaka’nın başkente dönüşüne kadar olan yaklaşık 87 yıllık bir tarihi süreci kapsamaktadır.

“Azuma Kagami” 52 ciltten oluşan büyük bir titizlikle hazırlanmış ayrıntılı bir çalışmadır. Hemen hemen her yıl, her ay, her gün olacak şekilde shogun⁴ merkezli çeşitli faaliyetlerin kayıtlarını içermektedir. Eser, shogunun ve diğer üst düzey yöneticiler ile askeri yetkililerin, şiirsel ve edebi sözleri, işleri, avları, ziyafetleri ve hatta gün gün hava değişimlerini de içerdiği için oldukça geniş kapsamlıdır. Shogun değiştiğinde ya da öldüğünde her kişinin ve maiyetindekilerin

³ Yuan Shi (Yuan Tarihi Yıllıkları) cilt 208, Biyografilerin 93. Bölümü Japonya raporundan aktarılmıştır.

⁴ Shogun; feodal Japonya’da askeri yöneticilere verilen ad.

isimleri kaydedilmiştir. “Azuma Kagami”, aile kayıtlarının, belgelerinin ve yazılarının, shogun, yüksek bakanlar ve aristokratların günlüklerinin derlenmesi esasına dayanarak oluşturmuştur.

“Azuma Kagami” Kamakura dönemi askeri toplumu ve Kamakura hükümeti ile ilgili önemli bir tarihi kayıt olduğu için yöneticiler tarafından yıllar boyunca büyük ilgi görmüştür. Özellikle Tokugawa hükümetinin ilk shogunu Tokugawa İeyasu⁵ çok önem vermiştir (Zuozhe ve Xiaoqi, <https://chinajapan.org/articles>). “Azuma Kagami” Tokugawa İeyasu’ya bağışlanmadan önce Odawara (Kanagawa İli)’da yaşayan son Hojo ailesine aittir. Bağışlandıktan sonra “Hojobon (北条本)” olarak da adlandırılmıştır. Orijinal olarak 52 ciltten oluştuğu bilinmesine rağmen bazı ciltleri günümüze ulaşmamıştır. “Azuma Kagami” Hentai Kanbun olarak bilinen klasik Çince’nin Japonca versiyonunda yazılmış bir eser olarak 1626 yılında Furigana düzenlemeleri yapıldıktan sonra çoğu Japon tarafından pek anlaşılmamıştır. 1603 yılında Tokugawa İeyasu’ya verilmiştir. Tokugawa İeyasu “Azuma Kagami”nin Fushimi versiyonunun eski hareketli tip baskısı olan Kokatsujiban’da hazırlanmasını ve yayınlanmasını emretmiştir. Bu baskı diğer baskıların temelini oluşturmuştur. Tokugawa İeyasu bu kitabı tarihsel derslerin ve deneyimlerin bir ürünü olarak düşündüğü için yanından hiç ayırmamış ve sık sık danışmıştır (The Azumakagami, www.archives.go.jp). 1626 yılında düzenlenen bu eserin Japonca noktalama işaretleri Kan Ryobu tarafından eklenmiştir. Ayrıca sonuna Hayashi Doshun (Hayashi Razan) tarafında eklemeye yapılmıştır. Çinli bilgin Weng Guangping (1760-1843) Beijing’de 1626 yılındaki kopyasının biri bulunan “Azuma Kagami”nin değerli bir kitap olduğunu ancak hatalar olduğunu düşünmüştür. “Azuma Kagami”nin tüm metninin bir kopyasını almak için uğraştıktan sonra Japonya ile ilgili diğer Japonca ve Çince tarihi metinleri kullanarak düzeltmeye, genişletmeye karar vermiştir. 7 yıl süren bir çalışmanın ardından Weng Guangping 1814 yılında “Wuqi Jing bu” adını verdiği “Azuma Kagami’nin Düzenlemesi” anlamına gelen çalışmasını tamamlamıştır. “Wuqi Jing bu” ikisi de el yazısıyla yazılmış, biri 28 diğeri 30 bölümden oluşan iki basıma sahiptir. Bu çalışma siyaset, ekonomi, askeri meseleler, kültür, tarih, coğrafya, gelenekler ve antik Japonya’nın diğer alanlarına dair ayrıntılı ve somut bilgiler vermiştir. Ancak çeşitli nedenlerden dolayı kitap yeniden basılamamış, sadece birkaç el yazması kopyası mevcuttur (Zuozhe ve Xiaoqi).

“Azuma Kagami”nin Tokugawa İeyasu’nun emriyle yaptırılan düzenlemelerinin ardından oluşan son halinin bir kopyası 1700’lü yıllarda İngiltere’de Cambridge Üniversitesi Kütüphanesine ulaşmıştır. İngiltere’ye ulaşan ilk Japonca kitaplardan biridir (Cambridge University Library: Great Collections, 1998: 107). “Azuma Kagami”nin tüm ciltlerinin batı dillerine çevrilmiş versiyonu bulunmamaktadır. Ancak Minoru Shinoda’nın “The Founding of The Kamakura Shogunate 1180-1185, with Selected Translations of Azuma Kagami” adlı eseri bu önemli metnin çevirisini kapsadığı için batı dillerine uygunluk açısından önemlidir. Minoru Shinoda “Azuma Kagami”nin 1180’den 1185’e Prens Mochi-hito’nun Taira’ya karşı ayaklanma çağrısından Yoritomo’nun Yoshitsune’yi devirme kararına kadar olan sürenin çevirisini yapmıştır (Jansen, 1960: 106). Bu çalışmanın yanı sıra 2012 yılında tarihçi olan Fumihiko Gomi ve Kazuto Hongo “Azuma Kagami”nin 16 cilt halinde modern Japonca’ya çevirisini yaparak yayınlamıştır (www.yoshikawa-k.co.jp, 2017).

2- Kamakura Ibun (鎌倉遺文)

Japonya’nın siyasi tarihi 6 bölümden oluşmaktadır. Her dönemin kendine özgü bir ismi vardır. Bu dönemler isimlerini yönetimin merkezi olan bölge ya da şehirlerden veya imparator

⁵ 1603 yılında Tokugawa İeyasu, Edo (şimdiki Tokyo)’da 1868 yılı Meiji Restorasyonuna kadar sürecek olan Tokugawa hükümetini kurmuştur. Geçmiş olaylar ve iç savaşların etkisiyle siyasi istikrar ve ulusal inziva yönetimi seçilmiştir. Bu nedenle Batılı ülkelerin Japonya’ya girişini önlemek için “kapalı kapı politikası” kabul edilmiş ve Japon tüccarların deniz aşırı ticaret yapmalarını yasaklayan emirler verilmiştir. Japonya’da Hristiyanlık propagandası yapılması da yasaklanmış, İspanya, Portekiz, İngiltere, Fransa ve diğer batılı ülkelerden tüccar gemilerinin Japonya’ya gelmesi engellenmiştir. Çinli ve Hollandalı gemilerin sadece Nagasaki limanında ticaret yapmalarına izin verilmiştir (bk. Meyer, 2014: 105-137).

üzerinde güçlü etkiye sahip olan ailelerden almıştır. Tarih öncesi çağlardan M.S 400 yılına kadar olan dönem, arkeolojik devirlerden oluşan, ilk dönemi kapsamaktadır. M.S 400 -700 yılları arasındaki İkinci Dönem, yaklaşık 300 yıllık yabancı kültürlerin etkisinin görüldüğü dönemdir. Üçüncü dönem olan 700-1200 yılları(Nara dönemi 710-794; Heian dönemi 794-1185) arasında yabancı kültür ile yerli kültürün sentezinin yapılp merkezi yönetimin kurulmuştur. 1200-1600 yılları(Kamakura dönemi 1185-1333; Ashikaga dönemi 1333-1603)arasındaki dördüncü dönemde askeri yönetim ve karışıklıklar ortaya çıkmıştır. 1600-1868 yılları(Tokugawa dönemi) arasındaki süreyi kapsayan dönemde Japonya kapalılık dönemine girmiştir. Son olarak Batı'nın etkisiyle kapalılık dönemini sona erdirerek 1868 yılından günümüze kadar(Meiji dönemi 1868-1912; İmparatorluk dönemi 1912-1945; 1945 sonrası) gelecek olan Japonya'nın siyasi sürecidir (Meyer, 2014: 11). Kubilay Han döneminde Moğol-Japon ilişkileri Japonya'nın 1200-1600 yılları arasında süreçte yer alan 1185-1333 arasındaki dönemini kapsayan Kamakura döneminde gerçekleşmiştir. Bu devir, Japonya tarihinin önemli olaylarının yaşandığı bir dönem olmuştur. Dönüm noktalarından biri olan Minamoto ve Taira klanları arasındaki 5 yıllık mücadelenin Minamoto klanının zaferiyle sonuçlanması Kamakura'da "Bakufu" adı verilen askeri yönetimin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Shogunluk kalıtsal hale gelirken İmparator bir anlamda siyasi güç olmaktan çıkmıştır (Küçükyaşın, 2013: 56-63). Minamoto Yoritomo'nun ölümünün ardından Hojo klanı küçük yaşta shogunların vekili olarak "Shikken" ünvanı alıp Kamakura yönetimini ele geçirmiştir (Beasley, 1999: 84-85). Japonya 1333 yılında Kamakura yönetiminin yıkılmasında da etkili olan, tarihi boyunca yaşadığı sayılı yabancı saldırılardan biri olan Moğol saldırılarına maruz kalmıştır. 1274 ve 1281 yıllarında yaşanan iki saldırı Moğollar aleyhine oluşan birçok etkenin birleşmesiyle Japon galibiyetiyle sonuçlanmıştır.

Önemli siyasi gelişmelerin yaşandığı Kamakura dönemini araştıran bilim insanlarına yardımcı olan en önemli kaynaklardan biri Kamakura Ibun (Kamakura Dönemi Tarihi Belgeleri)dur. Bu belgeler arasında; yapılan düzenlemeler, emirler, kararlar, tapuların teyidi, atamalar, uzlaşmalar, tasfiyeler, vasiyetnameler ve mahkeme kararları yer almaktadır. Bu belge çeşitliliği iki yönlü bir fayda sağlamaktadır. İlk olarak belgeler bakufu öncesi ve bakufu dönemindeki kurumsal sürekliliği açıkça göstermektedir. İkincisi, belgeler bakufunun durumunu ortaya koymaktadır. Kamakura belgeleri Japon feodalizminin büyümesinde ve askeri rejimlerin ve proto-feodal ve feodal kurumların karşılaştırılmalı çalışmalarında çok büyük bir öneme sahiptir (Steenstrup, 1977: 392).

Kamakura Ibun (Kamakura Dönemi Tarihi Materyaller Koleksiyonu) 1971 yılından itibaren 24 yıl boyunca Japon tarihinin eski ve orta çağlarına ait tarihi kayıtlar üzerine yaptığı çalışmalar ile tanınan Japon tarihçisi Rizo Takeuchi tarafından yayınlanan 4'ü tamamlayıcı materyal olan 42 ciltten oluşmaktadır. Kamakura dönemine ait yaklaşık 36000 eski metnin tamamının bir toplamıdır. 2006 yılında Tokyo Üniversitesi Tarih Enstitüsü, Kamakura Ibun'u temel alan "Kamakura Ibun Tam Metin Veri Tabanı" nı üretmiş ve yayınlamıştır. Bu çalışmanın yardımıyla 2008 yılında Tokyo Shuppan Co. Ltd. tarafından "Kamakura ibun CD-ROM Versiyonu" hazırlanmıştır. JapanKnowledge(JK) kullanımında olan "Kamakura Ibun Web Sürümü" sadece Kamakura Ibun'un tüm ciltlerini, sayfalarını içermiyor; ayrıca Kamura Ibun araştırma grubu tarafından düzenlenen "Toji Tapınağı Belgelerinin Kamakura Ibun Ek Materyalleri Baskısı(3 cilt)" gibi CD-ROM sürümünde bulunmayan yeni araştırma kazanımlarını içeren bir veri tabanıdır. Kamakura Ibun 1-42 cildi 1971-1991; Kamakura Ibun Ek Materyal 1-4 cildi 1994-1995; Kamakura Ibun Toji Tapınağı Belgeleri 1-3 cildi 2011-2014 yıllarında yayınlanmıştır (Kamakura ibun, <https://japanknowledge.com>).

Thomas Conlan "In Little Need of Dvine Intervention: Takezaki Suenaga's Scrolls of The Mongol Invasions of Japan" isimli eserinde 1270 yılından 1282 yılına kadar olan Kamakura Ibun belgelerini İngilizce'ye tercüme ederek kullanmıştır. Tercüme edilmiş olan belgeler okuyucuya Moğol istilası karşısında kabul edilen siyasi yaklaşım ve alınacak önlemler hakkında temel bilgi vermektedir. Belgeler istila korkusunun 1272-1273 yıllarında ödül sözü verilerek vassalların hatta

vassal olmayanları bile nasıl harekete geçirdiğini, cesaretin nasıl değerlendirildiğini, taşra yöneticilerinin ve vassalların güç için nasıl rekabet ettiklerini, bakufunun 1275'te Kore'nin misilleme amaçlı işgalini nasıl planladığını göstermektedir. Ayrıca belgeler bakufunun vassalların ödül haklarını içeren adımlarını, kıyı savunmasının nasıl örgütlendiğini, Kyoto'daki saray adamlarına ait malikânelerin gelirlerinin nasıl güvence altına almaya çalıştığını göstermektedir (Zöller, 2003: 532). Thomas Conlan yanı sıra Jeffrey Mass'in "Kamakura Bakufu: A Study in Documents" adlı eseri de Kamakura Ibun'da yer alan belgelerin İngilizce tercümelerinin bulunduğu sayılı eserden biridir. Bu eserde belgelerin asılları, fotoğrafik kopyaları, 177 çevrilmiş ve açıklaması yapılmış belge bulunmaktadır. Tercümesi yapılmış belgelerin indeksine de yer verilmiştir (Steenstrup, 1977: 394).

Kamakura dönemi Japon tarihinin kilit ve dönüm noktalarından biridir. Yönetimde oldukça önemli değişikliklerin olduğu, iç savaşların yanı sıra yabancı istilanın söz konusu olduğu bu dönemin aydınlatılması için Kamakura Ibun önemi yadsınamayacak bir kaynaktır.

3- Moko Shurai Ekotoba (蒙古襲来絵詞)

Kubilai Hanın tüm Çin'i tek bir yönetim altında birleştirip Çin imparatoru olma hedefi doğrultusunda Güney Song'un ele geçirilmesi, bunun için de en büyük ticaret ortaklarından biri olan Japonya ile Çin arasındaki ilişkilerinin kesilmesi önemli bir adım olmuştur. Kubilai Han barışçıl bir yol izleyerek Japonya'ya elçiler göndermiştir. Ancak gönderilen elçiler Japonlardan hiçbir cevap alamadan ülkelerine geri dönmüştür. Bu duruma öfkelenen Kubilai 1274 yılında Japonya üzerine ordusunu göndermiştir. Beklediği sonucu alamayan Kubilai'nın ordusu askerlerinin ve donanmasının çoğunu kaybederek geri dönmüştür. Japonya üzerine ikinci bir sefer isteyen Kubilai önceliğini Güney Song'a vermiştir. Uzun bir süre alan Güney Song seferinin başarıyla sonuçlanmasının ardından 1281 yılında ikinci Japonya seferi düzenlenmiştir. Ciddi bir hazırlık süreci yürüten Japonya'nın karşısında çeşitli sıkıntılar yaşayan Kubilai'nın ordusu tayfunun da etkisiyle yenilgiye uğramıştır (Rossabi, 2015: 202-207).

Moko Shurai Ekotoba (Moğol İstilas Resimli Parşömenleri) Moğolların 1274 ve 1281 yıllarındaki Japonya'ya gerçekleştirdikleri saldırıların resmedildiği eserdir. Beraberinde 5 hizmetlisi ile birlikte Hakata'daki savaşa katılan Takezaki Suenaga, savaşı anlattığı günümüze kadar ulaşan resimli parşömenler sayesinde diğer savaşçılara göre ön plana çıkmıştır (Delgado, 2017: 93). Takezaki Suenaga soyadı ve aile toprakları olan, Japonya'nın doğusundaki adili ve idari otorite olan Kamakura Bakufu adına koruma olarak görev yapan bir vassaldır (Conlan, 2001: 1-2). 1274 ve 1281 yılında Kubilai'nın birlikleri tarafından gerçekleştirilen saldırıları anlatan önemli kaynak olan parşömenler Takezaki Suenaga'nın anlatımıyla çizilmiş, yazı kısımları eklenmiş sonrasında verdiği hizmetlerin karşılığını almak için Kamakura Bakufu'ya sunulmuştur. Japon yöneticiler tarafından memnuniyetle karşılanan bu durum Takezaki Suenaga'ya yönetebileceği topraklar verilerek ödüllendirilmesine vesile olmuştur.

Takezaki Suenaga'nın parşömenleri Hakata Savaşı'na birlikte katıldığı 5 hizmetlisi ile birlikte savaşa katılacak diğer samuraylarla buluşmak üzere kampa gidişlerini anlatan görselle başlamaktadır (Delgado, 2017: 93).

Şekil 1: Moko Shurai Ekotoba (<https://catalog.lib.kyushu-u.ac.jp>)

Şekil 2: Japon savaşçılarına okla, teppe denilen patlayıcılarla saldıran Yuan birlikleri (Moko Shurai Ekotoba)

1281 yılında gerçekleşen ikinci saldırı Takezaki Suenaga'nın parşömenlerinde at üstüne savaşa giren Suenaga'nın ilk saldırı sonrasında edindiği deneyimlerin yardımıyla diğer samurayları

geçip ikinci saldırıya hazırlık sürecinde inşa edilen Genko Borui adı verilen taş duvarın üstünde duruşu betimlenmiştir. Sonrasında savaşın ilerleyişiyle denizde gerçekleşen Moğol-Japon mücadelesini resmedilmiştir (Delgado, 2017: 117).

Şekil 3: Ghenko Borui ve Japon askerleri

Şekil 4: Denizde Yuan donanmasıyla mücadeleye giren Japon savaşçıları

Takezaki Suenaga, 1293 yılında Moğol saldırıları sonucunda gerçekleşen mücadeleleri resmettiği parşömenleri ailesi tarafından yönetilen tapınağa yerleştirmiştir. 1336 yılında patlak veren iç savaş sonucunda Suenaga'nın ailesinin yönetiminde olan bölge rakip olan ailenin eline geçmiştir. Parşömenleri de elde etmişlerdir. XVI. yüzyılın sonlarına doğru Oyano ailesiyle gerçekleştirilen evlilik sonucunda Suenaga'nın parşömenleri Oyano ailesine geçmiştir. 1592 yılında Kore'nin istilası sonrasında Oyano ailesi zor zamanlar geçirmiş, parşömenler bazı kısımları tahrip

olmuştur. Oyano ailesi parşömenlerdeki yazıların okunmasının yanı sıra resimlere bakılmasına bile yasaklama getirmişlerdir. Okunması ve görülmesi yasaklanan, tahrip olmuş parşömenler 1793 yılında Tokugawa Bakufu'nun devlet adamı Matsudaira Sadanobu tarafından ödünç alınmış ve Edo'ya gönderilmiştir. Tamir edilip kopyalanan parşömenler var olan en eski kopyalardır. Oyano ailesi geri teslim edilen parşömenlerin kaybolmasından ya da zarar görmesinden korktuğu için Kumamoto bölgesi ve Higo eyaletinin efendisi olan Hosokawa Tadatoshi'ye güvenerek teslim etmiştir. 1869 yılına kadar burada kilit altında kalmıştır. 1890 yılında İmparator Meiji'ye hediye edilmiştir. 1989 yılında millete hediye edilen parşömenler şimdi İmparatorluk Koleksiyonları Müzesi'nde bulunmaktadır (Conlan, 2001: 9-11).

Uzun yıllar kilit altında tutulmasının ardından parşömenlerin yaklaşık 50 ye yakın kopyası yapılmıştır. Hakkında kitaplar, şiirler, şarkılar yazılmış, resimlerinin de yapıldığı basımlarına başlanmıştır. Takezaki Suenaga'nın savaştaki hikâyesi, Japonya'yı ciddi tehlikeden kurtaran ilahi güce vurgu yapılarak efsanevi bir şekilde anlatım kazanmıştır (Delgado, 2017: 131). Thomas Conlan kaleme aldığı "*In Little Need of Divine Intervention: Takezaki Suenaga's Scrolls of The Mongol Invasions of Japan*" eseri Takezaki Suenaga'nın parşömenlerindeki resimleri yazıları detaylı olarak verdiği İngilizce'ye tercüme edilmiş ilk eserdir. Moğol İstilalarının parşömenlerinin bu çevirisi 1891 yılında Yamada An'ei tarafından derlenen, *Fukutekihen*'e ek olarak yayınlanan ve Harvard Yenching Enstitüsü'nün izniyle burada üretilen *Tankoku Sosho*'nun orijinal kopyasına dayanmaktadır (Conlan, 2001: viii). Dönemi ve olayları çalışmak isteyen bilim insanlarına oldukça yardımcı bir kaynaktır.

B- Tetkik Eserler

Kubilay Han'ın 1274 ve 1281 yıllarında Japonya gerçekleştirdiği istila saldırıları öncesinde başlayan barışçıl diplomatik ilişkileri kurma girişimleri neticesinde gelişen Moğol-Japon ilişkilerini anlatan dönemin tarihi kronikleri öncelikli önemli kaynaklardır. *Azuma Kagami*, *Kamakura Ibun* bu kroniklerden sadece en temellerine verdiğimiz örneklerdendir. Moğol-Japon ilişkilerinin anlaşılmasına, araştırılmasına yardımcı tetkik eserler de mevcuttur.

Shoji Kawazoe'nin *蒙古襲来研究史論(Moko Shurai Kenkyu Shiron, Moğol İstilas Araştırmaları Tarihi* (Kawazoe, 1977) adlı eseri içerik bakımından en önemli tetkik eserlerden biridir. 1977 yılında kaleme aldığı eser Bunei ve Koan Savaşları ile ilgili bilgi vermenin ötesinde yılları dönemlere ayırarak Moğol istilasına dair yapılan araştırmaları detaylı bir şekilde ele almıştır. Kapsamlı bir literatür örneği olmuştur. Kawazoe'nin diğer bir eseri olan *元寇防塁編年史料(Genkoborui Hennen Shiryō-Genko Borui Tarihi Belgeleri* (Kawazoe, 1971) önemlidir. 1274 yılında ilk saldırının ardından Kubilay'ın durmayıp tekrar saldıracağından emin olan Japon yöneticiler ikinci saldırı hazırlıklarına başlamıştır. Kıyılarda savunmayı güçlendirmek ve Moğol kuvvetlerinin iç bölgelere girişini engellemek için taşlardan duvar örmüşlerdir. Genko Borui adı verilen kıyı şeridinde yaklaşık 20 km yi bulan taş duvar 281 yılında gerçekleşen ikinci saldırının başarıyla atlatılmasının etkenlerinden biri olmuştur. Kawazoe'nin bu eseri her iki savaşla ilgili açıklama yaptıktan sonra Kamakura Bakufu tarafından gönderilen Genko Borui hakkındaki emirlerin tarihi kayıtlarını vermiştir. Tarihi kronikler arasında yer alan Kamakura döneminin önemli kaynaklarından biri olan *Azuma Kagami*'de yer alan kişilerin, olayların madde madde açıklandığı Kazuhiko Sato ve Sakae Taniguchi'nin kaleme aldığı *吾妻鏡事典(Azuma Kagami Jiten-Azuma Kagami Sözlüğü* (Sato ve Taniguchi, 2007) oldukça yardımcıdır.

Masatoshi Kitaoka tarafından yazılan *蒙古襲来の真実(Mouko Shuurai no Shinjitsu-Moğol İstilasının Gerçekleri* (Kitaoka, 2017) adlı eserde hem tarih hem mühendislik açısından verilen bilgiler değerlidir. Eserde Bunei ve Koan Savaşı'nın aşamaları anlatılmıştır. Kubilay Han'ın Kore kralından yapımını istediği 900 geminin teknik özellikleri, teknik bilgileri detaylıca anlatılmaktadır. Shiki Takashige'nin *元と高麗の侵攻(Gen to Korai no Shinkou-Moğol ve Kore'nin İstilas* (Takashige, 2015) eseri tarihi belgelere dayandırarak verdiği bilgiler, yazışmalar Moğol-Japon

ilişkilerine dair çalışmalara kaynaklık etmektedir. Kubilai Han'ın Goryeo'yu (Kore) istilas, Japonya'yı hedef alması, elçi gönderilmesi, savaş hazırlıkları, Bunei Savaşı, Güney Song'un zaptı, İkinci Japonya seferi öncesi Moğol ve Japonya'nın hazırlıkları, Koan Savaşı detaylıca anlatılmaktadır.

Masaki Tanaka'nın kaleme aldığı *元寇物語 (Genko Monogatari- Moğol Efsanesi)* (Tanaka, 1970) Bunei ve Koan savaşı ile ilgili detaylı bilgiler içermektedir. Hattori Hideo'nun *蒙古襲来と神風 (Mokou Shuurai to Kamikaze- Moğol Saldırısı ve Kamikaze)* (Hideo, 2017) adlı eserinde Moğol saldırıları ile saldırılar sonucunda Japonların kendilerine kutsiyet atfettileri "Kamikaze" anlatılmaktadır. Yanase Torasuke *対馬に於ける文永の役 (Tshushima ni Okeru Bunei no Eki-Bunei Savaşında Tsushima'nın Rolü)* (Torasuke, 1917) eserinde her iki savaşında başlangıç noktası olan Tsushima Adası'nın Bunei savaşındaki rolüne değinilmektedir. Ogawa Yataro'nun *元寇と北条時宗 (Ghenko to Hōjō Tokimune- Moğol İstilas ve Hōjō Tokimune)* (Yataro, 1941) kitabı Moğol saldırıları karşısında Kamakura yönetiminin en önemli ismi olan Hojo Tokimune ve saldırılar hakkında bilgi vermektedir. Hojo Tokimune ile ilgili önemli bir diğer eser de Uko Washio'nun *元寇: 英雄時宗 (Ghenko: Eiyuu Tokimune- Moğol İstilas ve Kahraman Tokimune)* (Washio, 1943) adlı eseridir.

Sonuç

Moğol imparatorluğu iktidarının Tuluyoğullarına geçmesiyle imparatorluğun yayılma sahası Güney Çin topraklarına kaymıştır. Bunu takiben Kubilai'nın faaliyetlerinin temelini Uzakdoğu'nun zaptı oluşturmuştur. Atalarının ele geçirmek istediği Güney Çin'i alabilmek için harekete geçmiş, planının bir parçası olarak Güney Çin'in en büyük ticaret ortaklarından biri olan Japonya ile ilişkilerini kesmek için Japonya'nın kendisine tabi olmasını istemiştir. Diplomatik girişimler sonuçsuz kalınca savaş kaçınılmaz olmuştur. İlki 1274 yılında, ikincisi 1281 yılında olmak üzere Japonya'ya iki istila girişiminde bulunulmuş, ancak başarısız olunmuştur. Moğol-Japon ilişkileri kısa bir dönemi kapsıyor olsa da Moğollar ve Japonlar için sonuçları ve yaşanan ilkler açısından önem taşımaktadır. Japonlar tarihleri boyunca karşılaşacakları sayılı saldırılardan ilkinin bu iki istila girişimiyle yaşamış, bu saldırıların tayfunla savuşturulması üzerine Tanrı tarafından korunduklarına inanarak kendilerine kutsiyet atfetmişlerdir. Başarısız olan bu iki sefer sonucunda Moğolların doğudaki ilerleyişi durmuş ve doğu sınırları belirlenmiştir.

XIII. yüzyıla damgalarını vuran Moğolların aralarında hiçbir kara bağlantısı bulunmayan Japonya ile karşı karşıya gelmesi, uğradığı yenilgi ve yapılan seferlerin iki ülke üzerinde etkileri önemlidir. Ülkemizde Moğollara dair yapılan çalışmalar genellikle İlhanlılar ve Altın Orda Devletini kapsamaktadır. Moğolların Çin'deki varlığı ve Uzakdoğu'daki faaliyetleri hakkında ülkemizde yeterli çalışma bulunmamaktadır. Ancak başta Japonya olmak üzere Uzakdoğu ve Batı ülkelerinin kütüphanelerinde çok sayıda eser bulunmaktadır. Çalışmamızda belirttiğimiz kaynaklardan özellikle dönemin kroniklerinden olan Azuma Kagami, dönemin tarihi belgelerini içeren Kamakura Ibun, savaşın resimlerle detaylı bir şekilde anlatıldığı Moko Shurai Ekotoba Moğol-Japon ilişkilerine dair yapılacak çalışmaların temelini oluşturmaktır. Özellikle Kamakura Ibun'un Moğol-Japon ilişkilerini kapsayan dönem belgelerinin ve Moko Shurai Ekotoba'nın İngilizce'ye çevirileri araştırmacılara yardımcı olmaktadır.

Moğol-Japon ilişkilerine dair pek çok sayıda tetkik eser mevcuttur. Müstakil halde bulunan eserlerin yanı sıra bölümde ya da sadece bir başlık altında değinilmiş olan çalışmalarda yardımcı olmaktadır. Ayrıca kaleme alınmış makaleler de istifade edilebilecek çalışmalardır.

Kaynakça

- Adams Ryon F.(2009). *Outfought and outthought reassessing: The Mongol invasions of Japan*. (Yüksek Lisans Tezi),
<https://pdfs.semanticscholar.org/9bc2/0cf8f2f9374ec9a683a434382e926fe71b56.pdf>
- Beasley, W.G.(1999). *The Japanese experience*. California Üniversitesi Yayınları.
- Cambridge University Library: Great collections. (1998). Cambridge Üniversitesi Yayınları.
- Conlan, Thomas.(2001). *In little need of divine intervention: Takezaki Suenaga's scrolls of the Mongol invasions of Japan*. East Asia Program Cornell University Ithaca.
- Çandarlıoğlu Gülçin.(1982). "Orta Asya-Japon münasebetleri". *Tarih Dergisi*, 33, 199-214.
- Delgado, James.(2017). *Kubilay Han'ın kayıp donanması*.(Merve Tosun, Çev.). Tarih&Kuram Yayınları.
- d'Ohsson, A. Konstantin.(2008). *Moğol tarihi*. (Bahadır Apaydın, Çev.). Nesnel Yayınları.
- Fazlullah, Reşidüddin.(2013). *Camiu-t Tevarih*. (İsmail Aka, Mehmet Ersan, AAhmed Hesamipour Khelejani, Çev.). Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Gaohua, Chen.(2015). *The capital of the Yuan dynasty*. Enrich Professional Yayınları.
- Grousset, Rene.(2014). *Bozkır imparatorluğu*, (M.Reşat Üzmen, Çev.). Ötüken Neşriyat.
- Hideo, Hattori. (2017). *蒙古襲来と神風(Mokou shuurai to kamikaze- Moğol saldırısı ve kamikaze)*. Chukoshinsho Yayınları.
- Jansen, Marius B. (1960). The founding of Kamakura Shogunate 1180-1185, with selected translations from The Azuma Kagami by Minoru Shinoda. (Kitap Tanıtımı)*The Journal of Asian Studies*, 20(1), 106-107.<https://doi.org/10.7312/shin93498>
- Kamakura Ibun*, <https://japanknowledge.com/en/contents/kamakuraibun/index.html> (06.09.2019).
- Kawazoe Shoji.(1971). *元寇防塁編年史料(Genkoborui hennen shiryou- GenkoBorui tarihi belgeleri)*. FukuokaKyouikuinkai yayınları.
- Kawazoe, Shoji.(1977). *蒙古襲来研究史論 (Moko shurai kenkyu shiron, Moğol istilası araştırmaları tarihi)*. Yuzankaku Yayınları.
- Kemaloğlu, İlyas.(2017). Büyük Moğol imparatorluğu.Hayrunnisa Alan, İlyas Kemaloğlu (Haz.), *Avrasya'nın sekiz asrı Cengizogulları içinde* (29-67). Ötüken Yayınları.
- Kitaoka, Masatoshi.(2017). *蒙古襲来の真実 (Mouko shuurai no shinjitsu-Moğol istilasının gerçekleri)*. V2 Solution Books.
- Küçükyağcı, Erdal.(2013). *Samuraylar çağı*. İnkılap Kitabevi.
- Meyer, Milton W.(2014). *Japonya tarihi*. (Lizet Deatato, Çev.). İnkılap Kitabevi.
- Moko shurai ekotoba*. https://catalog.lib.kyushu-u.ac.jp/opac_detail_md/ (10.09.2018).
- Nicolle, David ve Richard Hook. (1990). *The Mongol warlords*. Firebird Books.
- Rossabi, Morris.(2015). *Kubilay Han*. (Özgür Özol, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sato, Kazuhiko ve Sakae Taniguchi.(2007). *吾妻鏡事典(Azuma Kagami jiten- Azuma Kagami sözlüğü)*.TokyoShuppansha.

- Shuho Zuikei ve Charlotte von Verschuer.(2002). Japan's foreign relations 1200 to 1392 A.D.: A translation from "Zenrin Kokuhoki". *Monumenta Nipponica*, 57(4), 413-445.<https://doi.org/10.2307/2668272>
- Steenstrup, Carl.(1977). Kamakura Bakufu: A study in documents by Jeffrey Mass. (Kitap Tanıtımı), *Monumenta Nipponica*, 32(3), 392-395.<https://doi.org/10.2307/2384377>
- Takashige, Shiki.(2015). 元と高麗の侵攻(*Gen to korai no shinkou-Moğol ve Kore'nin istilası*). Daido Printing e-bunken.
- Tanaka, Masaki.(1970). 元寇物語 (*Genko monogatari- Moğol efsanesi*). Seiun Shobo.
- The Azumakagami. national archives of Japan. <http://www.archives.go.jp/english/ourholdings>(06.09.2019).
- Torasuke Yanase.(1917). 対馬に於ける文永の役(*Tshushima ni okeru Bunei no Eki-Bunei savaşı*nda Tsushima'nın rolü). Kobundo Book.
- Washio, Uko.(1943). 元寇:英雄時宗(*Ghenko: eiyuu Tokimune- Moğol istilası ve kahraman Tokimune*). Futaba Shoin.
- Yataro, Ogawa.(1941). 元寇と北条時宗(*Ghenko to Hōjō Tokimune- Moğol istilası ve Hōjō Tokimune*). Unebi Shobo.
- Yoshikawa Yayınları. <http://www.yoshikawa-k.co.jp/book/b96124.html>(05.01.2017).
- Zöllner, Reinhard.(2003). In little need of divine intervention: Takezaki Suenaga's scrolls of the Mongol invasions of Japan by Thomas Conlan. (Kitap Tanıtımı) *Monumenta Nipponica*, 58(4), 531-533.<https://doi.org/10.18874/jjrs.31.1.2004.209-213>.
- Zuozhe, Feng ve Wang Xiaoqiu. *Azuma Kagami and Wuqi Jing bu: Historical evidence of Sino-Japanese cultural interaction*.<https://chinajapan.org/articles/01.2/01.2.28-40fengwang.pdf>(06.09.2019)